

Առանց քրիստոնէական հոգով կրթուած կիներու և մայրերու գործակցութեան, Աւետարանի բարոյականն ու քաղաքակրթութիւնը շատ ետ պիտի մնացած ըլլային իրենց նուաճութիւններուն մէջ: Որչափ աւելի ժողովուրդ մը կըրցած է ունենալ կնոյական մեծ և սուրբ դէմքեր իր պատմութեան պատկերասրահին մէջ, այնքան աւելի բարձր եղած է իր դիրքը ազգերու շարքին մէջ: «Իտեցէ՛ք, ըսած է Տիկին Մոնմարսօն, զրեթէ բոլոր մեծ մարդիկ իրենց մայր ունեցած են զերկվերոյ կին մը»: Փրիստոնէութիւնը պիտի չունենար իր Ոսկեբերանը, եթէ չլինէր Անթուզայի նման սքանչելի մայր մը, վաղուց այրիացած բարեկիրթ և բարեպաշտ այդ կիներ, որուն ամբողջ մտասեռութիւնը եղաւ իր զաւկին բարոյականն ու կրթութիւնը:

«Ի՛նչ հրաշալի մայրեր կան այս քրիստոնէայ կիներուն մէջ»։ Կին Կեթանոս փիլիսոփային այս դատումը պէտք է, քրիստոնէական ընտանիքի տեսարանին առջև, ամէն օր ստիպուին կրկնել ամէնքը, բայց մանաւանդ օտարները, որոնք Փրիստոնէութիւնը իր արդիւնքներէն միայն պիտի կարենային ճանչնալ:

Այս կը պահանջեն ճշմարտութիւնը և մեր հաւատքին պատիւը:

★ ★ ★

ՀԱՒԱՅՐԻ ԵՒ ՄՏԱԾՈՒՄԻ ՑՈՒՔՐԵՐ

Խ Ա Ձ Ը

Իսլը, բարոյական տիեզերքին այս նոր արեգակը, իր վառարանին մէջ կը կեդրոնացնէ հըշմարտութեան բոլոր հառաջայնները. անկիւս վռնմ համառօտութիւն է այն բոլոր բաներուն, որոնց ժառին Աւետարանը շատ աւելի արտայայտօրէն կը խօսի: Աւետարանի բարոյականը մարդուն մասնաշնչին և յաջորդական վերականգնումը չէ. անկիւս առաքինութիւնները մի առ մի իրարու վրայ չ'աւելցնել, մինչև որ ընդունաբանը լեցուի. այլ մարդուն սիրտին մէջ կը զնէ կեանքի և գործելութեան նոր սկզբունք մը, Աստուծոյ սէրը. և որովհետև այնքան դիւրաւ արտաբերուող այս բառը անսուն է բարոյական իրողութեան մը, անչափելի տարողութիւն մը ունեցող խորհրդաւոր և մեր բարոյական պէտքերուն վերաբերմամբ խորապէս հաշտ ու միանգամայն խորհրդաւոր բնութիւն մը ունեցող իրողութեան մը, իրողութեան մը՝ որ ինք մինակը կ'ամբողջացնէ կեանքը, կը կարգաւորէ ջատար, կը խաղաղեցնէ հոգին, այս իսկ պատճառաւ անկիւս մեզի կուտայ Աստուծան ինքնին՝ մարդոց փրկութեան համար մարդ եղած. միակ լծակը որ կարենայ բաւական խոր իջնել հոգիին մէջ, շարժելու և տեղափոխելու համար կեանքը:

Ա. Վ.

Մ Ա Հ Ո Ւ Ա Ն Ա Ռ Զ Ե Ի

Ով որ տարակոյտի մէջ է իր կեանքին գործածութեանը մասին, Թո՛ղ մահուան դէմ յանդիման անցնի պահ մը: Թող փակ աչքով դիտէ իր վերջին ժամը, այն ժամը ուր, ինչպէս ըսուած է իրաւաւոր, «մեր տուածէն զատ ուրիշ բան չէ մնացած մեզի»: Թո՛ղ, վայրկեան մը, ա՛յ երկրին չվերաբերի, Թո՛ղ պառկի եղբարական անկողինին վրայ և ականջ դնէ սա հանգիստօր ազգաբարոյական. ՎՄարդոց որդիներ, ետ զարժէք և ձեր տնտեսութեան հաշիւը տուէ՛ք: Թո՛ղ ըսէ ինքզինքն ինչ, քանի մը ժամ ետքը, հոգին տակը երբ պառկի, ո՛րքան օտար պիտի ըլլայ իրմէ վեց սոք վերեւ պատահածն որ կարեւոր թէ երբեք ողջերու թիւին մաս կազմած չըլլար բնաւ: Թո՛ղ իր աչքին առջևէն անցնին փթթումն ու շիւղմը համբաւի փայլին, գործութիւնը վարկին, իր անձնական ազգեցութիւնը, իր հարստութիւնը, անունը և իշխտակը, ու, վերջին զոյացուցակը կազմելով, Թող հաշիւը ընէ իրեն մնացածին, այսինքն, նորէն կ'ըսեմ, իր տուածին:

Ա. Վ.